

Landgoed De Paauw, Wassenaar. Zie pagina 4.

In het Vizier

De uitslag van de gemeenteraadsverkiezingen zindert nog na. Wonden worden gelikt, overwinningen gevierd. In sommige plaatsen hebben politieke aardverschuivingen plaatsgehad. Het zal een kunst zijn om overal weer nieuwe colleges te vormen.

Intussen gaat het werk in de provincie door, ook als het gaat om de positie en de toekomst van gemeenten. In dit nummer valt de schijnwerper onder meer op de situatie op Voorne-Putten, waar de gemeenten de opdracht krijgen steeds nauwer te gaan samenwerken.

Ook de RijnLandRoute houdt de gemoederen nog altijd bezig. Met name de gemeente Katwijk wordt geconfronteerd met verkeersproblemen die uit dit project voortvloeien. ChristenUnie & SGP willen deze problemen aanpakken door het geld voor de geplande (maar overbodige) Duinpolderweg hiervoor in te zetten.

Daarnaast is er in dit nummer aandacht voor de kustverdediging: hoe veilig is Zuid-Holland achter de duinen als er een "maatgevende storm" opsteekt?

Maar voorlopig is het nog voorjaar: tijd voor een wandeling ergens langs de kust, bijvoorbeeld de Scheveningse boulevard of op de Kop van Goeree. Bij mooi weer of als het hard waait. Aanbevolen!

Rudy Ligtenberg, eindredacteur

Veilig achter de duinen 2

N206 stopt niet bij Katwijk 3

Proefboerderij behouden 4

Voorne-Putten veerkracht?

Voor de regio Voorne-Putten is eind 2013 de zogenoemde "regionale bestuurskrachtmeting" verschenen. Daarbij is een rapport gevoegd van een visitatiecommissie. Deze stukken vormen de paraplu boven de afzonderlijke rapportages over de gemeenten Brielle, Hellevoetsluis en Westvoorne. Uit zowel de regionale meting als de observaties en oordelen van de visitatiecommissie komt kritiek naar voren over de samenwerkingsgerichtheid van de gemeenten en de positieve betrokkenheid van de gemeenteraden. Kort en krachtig samengevat: de regionale bestuurskracht voldoet niet aan de huidige en toekomstige eisen, op belangrijke dossiers wordt te weinig voortgang geboekt, resultaten beantwoorden niet aan gestelde doelen.

De visitatiecommissie doet drie aanbevelingen:

1. Laat het tandem Hellevoetsluis en aanstaande gemeente Nissewaard (fusie van Bernisse en Spijkenisse) de gezamenlijke trekkersfunctie vervullen (op korte termijn).

2. Laat Brielle, Hellevoetsluis en Westvoorne op middellange termijn fuseren, zodat een duidelijke balans ontstaat in het gebied.

3. Overweeg met het oog op de toekomstige gemeentelijke en regionale opgaven voor de lan-

gere termijn de vorming van een gemeente Voorne-Putten.

Het zal duidelijk zijn dat de rapporten en de aanbevelingen meer dan voldoende gespreksstof opleveren voor colleges van burgemeester en wethouders en voor gemeenteraadsleden. Nog voor de gemeenteraadsverkiezingen (bij de verschijning van dit blad zijn die al weer achter de rug) zullen zij zich in werkconferenties bezinnen op de vraag hoe het nu verder moet. Gelet op de observaties van de visitatiecommissie zal dit geen eenvoudige opdracht zijn. In de media is inmiddels duidelijk geworden dat sommige politici bij voorbaat vasthouden aan de zelfstandigheid van hun gemeente, terwijl anderen juist concreet aan de slag willen met de aanbevelingen.

Vanuit de provincie wordt deze discussie met meer dan gemiddelde belangstelling gevolgd. Ik voeg er onmiddellijk aan toe: ook niet meer dan dat. Er is op dit moment voor de provinciale politiek geen rol weggelegd. Het is de verantwoordelijkheid van lokale bestuurders om keuzen te maken.

Servaas Stoop, Statenlid SGP

Waterschappen – opheffen of niet?

De waterschappen zijn de oudste -en inmiddels minst bekende- bestuurslaag die we rijk zijn. In vervlogen tijden was er zo ongeveer per polder een waterschap, dat in de plaatselijke situatie zeer adequaat kon besluiten en handelen. Inmiddels zijn we eeuwen verder met veel minder waterschappen (in een aantal gevallen

hoogheemraadschappen geheten). Ze bestrijken grote gebieden. Hun taken betreffen vooral regulering van het (grond)waterpeil en het handhaven van de veiligheid van dijken. Maar hun voortbestaan staat ter discussie.

Lees verder op pagina 2.

Veilig achter de duinen

Al op de mooie vernieuwde boulevard van Scheveningen geweest? Of de versterkte kustlijn bij Hoek van Holland en Monster gezien? Misschien op de Zandmotor gekitesurfd?

De kust van Nederland is de laatste jaren op veel plekken aangepakt. Dat was nodig om ook de komende decennia veilig achter duinen en dijken te kunnen blijven wonen en werken. En dus zijn eveneens de duinen op Goeree versterkt, die van Noordwijk verhoogd en is ook daar de boulevard vernieuwd. Tenslotte wordt de kust bij Katwijk versterkt. Als dat laatste is gebeurd dan zijn in Zuid-Holland de zwakke schakels in de kust weer op sterkte gebracht. De complete zeewering is dan weer sterk genoeg om de komende tientallen jaren mee te kunnen; om zogeheten "maatgevende stormen" (die eens in de 10.000 jaar kunnen voorkomen) te kunnen weerstaan.

De aanpak van al deze zwakke schakels startte kort na een bouwstop in de kustzone in 1997. Daarop volgde rijksbeleid, dat vroeg om een integrale aanpak van de zeewering. Dit betekende dat de zeewering (of kust) niet langer alleen veilig herontwikkeld moest worden, maar ook een mooi aanzien moest krijgen. Ruimtelijke kwaliteit werd daarmee een sleutelbegrip. Onder provinciale regie werden begin deze eeuw door en met gemeenten, waterschappen en Rijkswaterstaat de eerste integrale plannen opgesteld. Plannen die qua veiligheid moesten voldoen aan de zware eisen die de Technische Adviescommissie Waterkeringen stelt. Eisen die elke vijf jaar worden herzien vanwege de bodemdaling van het land,

de stijging van de zeespiegel en de klimaatontwikkelingen. De plannen moesten ook nog voldoende ruimtelijke kwaliteit bieden. Daarover was in het verleden weinig vastgelegd. In de Scheveningse situatie werd een belangrijk uit-

gangspunt voor de ruimtelijke kwaliteit van de nieuwe kust, dat vanaf de boulevard altijd de zee te zien moet zijn. Beoordeel zelf het resultaat.

Chris Schaapman, fractievoorzitter

Waterschappen-opheffen of niet?

(vervolg van pagina 1)

Het waterschap heeft zijn tijd gehad

Chris Schaapman (Statenlid ChristenUnie) stelt: "De taken die de waterschappen uitvoeren zijn nuttig en noodzakelijk, maar kunnen net zo goed door een ander bestuurlijk orgaan worden behartigd. Dat vermindert de bestuurlijke drukte, een breed gedeelde ambitie. Waar zit de eventuele pijn bij de overdracht van deze taken aan een andere bestuurslaag? Niet bij de kennis over en zorg vóór onze droge voeten. Dijken en duinen kunnen prima worden beheerd door de bestaande organisaties in te voegen in een ander overheidsorgaan. De kennis en kunde verhuist immers mee.

Zit de pijn bij de financiën? Daarvoor moet wel iets geregeld worden, want hoewel -ruwweg gesproken- nieuwe dijken en duinen worden betaald door het Rijk (en dat blijft zo), wordt het onderhoud uit de waterschapsbelasting betaald. En ook dat moet wel zo blijven; het geld mag niet aan iets anders worden besteed. Door ervoor te zorgen dat de waterschapsbelasting een heffing blijft, wordt in ons Nederlandse stelsel geborgd dat deze gelden niet naar groen of wegen gaan, maar alleen besteed mogen worden aan waterschapstaken (vergelijk de riool- en afvalstoffenheffingen). Ook daar is dus geen pijn te verwachten.

Resteert het bestuurlijk/politieke deel: van oudsher hebben de waterschappen kundige en betrokken bestuurders. Met de politisering ervan (die zijn beslag kreeg bij de laatste waterschapsverkiezingen) is dit niet meer zo vanzelfsprekend. De vertegenwoordiging is wel representatief en kundig, maar niet exclusief. Dat kunnen anderen ook. Kortom: samenvoegen vereenvoudigt en geeft winst. Willen we die pakken?"

Niet opheffen

Zaken aangaan boven macht, brengt menig in de gracht!

Wim van der Hoeven (SGP), commissielid bij het bestuur van het Hoogheemraadschap van Rijnland reageert op de visie van Chris Schaapman. "Waterschappen zijn geen doel op zichzelf. Zij hebben tot doel om in onze complexe maatschappij het belang van het water en de waterveiligheid optimaal te behartigen. Dat is een essentiële basisvoorwaarde voor het duurzaam voortbestaan van de samenleving in onze delta. Zou dat ook zonder waterschappen kunnen? We hebben daar geen ervaring mee. Wel weet ik dat in andere landen met belangstelling naar de effectiviteit van onze waterstaatsinrichting en het bestuur daarvan wordt gekeken. Je kunt in theorie allerlei bestuursmodellen ontwikkelen waarin voor een functionele waterschapsdemocratie geen plaats meer is en waarin waterbelangen goed lijken te kunnen worden behartigd, maar wie weet zeker of ze werken? Er is een groot verschil in organisatie- en bestuurscultuur tussen de algemene democratie (gemeenten, provincies) en de functionele democratie, zoals de waterschappen. De laatsten hebben een constante, eenduidige taak. Pas op dat de deskundigheid, betrouwbaarheid en uitvoeringsgerichtheid die kenmerkend zijn voor de waterschappen, niet ten onder gaan aan de grillige besluitvorming van gemeenten of provincies.

Waterschappen niet opheffen dus, maar juist koesteren en met waardering hun eeuwenlang beproefde rol laten vervullen. Let op hoe ze voortdurend veranderend in hun dynamische omgeving elke dag tegen lage maatschappelijke kosten zorgen voor droge voeten en schoon water. Op een beproefde manier en met veel deskundigheid. Ze kennen hun kracht en macht!"

Manifest "Ruimte voor de boer"

De fractie ChristenUnie&SGP laat het in de debatten niet alleen bij losse opmerkingen over de agrarische sector maar heeft daarop ook een eigen visie. Ruimte voor agrarisch ondernemerschap, ruimte voor agrarisch natuurbeheer en ruimte voor regionale voedselproductie, zijn de drie thema's die de ChristenUnie&SGP-fractievoorzitter Chris Schaapman tijdens de Statenvergadering van 31 januari in een manifest naar voren bracht.

De ChristenUnie&SGP-fractie juicht vermindering van de regeldruk voor de agrarische sector toe. De agrariër moet meer gelegenheid hebben om zijn ondernemerschap te kunnen uitoefenen. Bijvoorbeeld door een stimuleringsregeling voor (jonge) boeren.

Een boer, aldus Schaapman, staat dicht bij de natuur dan velen denken. "We juichen het toe dat boeren steeds meer de verbinding leggen tussen hun bedrijf en natuurbeheer". Provincies en natuurverenigingen kunnen daarbij een handje helpen om deze ontwikkeling te faciliteren waarbij natuurdoelen centraal staan.

Tenslotte wordt ook de afstand tussen agrariër enerzijds en dorp- of stadsbewoner anderzijds, kleiner. "Je creëert een lokale economie: voedsel wordt vlakbij geteeld en direct aan bewoners uit dorp en stad verkocht. Het boerenbedrijf en de nabijwonende burger gaan elkaar vaker ontmoeten én waarderen", aldus Chris Schaapman.

De N206 stopt niet bij Katwijk

Zoals bekend is één van de belangrijkste infrastructuurprojecten de RijnLandRoute (RLR), de verbinding ten zuiden van Leiden tussen de A4 en de A44. De fractie ChristenUnie&SGP heeft zich actief gemengd in de discussie over de wijze waarop deze verbinding het beste zou kunnen worden aangelegd, met zo min mogelijk schade voor mens en milieu. Dát de verbinding er moest komen, daar waren we wel van overtuigd. Als het al niet was om de forse verkeersstroom door Leiden te beperken, dan wel voor de Katwijkers, voor wie deze verbinding heel belangrijk is. De te verwachten hinder door de nieuwe weg is inmiddels mede door onze inzet enorm vermindert. Niet zo sterk als wij graag zouden zien, maar toch.

Voor Voorschoten en Stevenshof zijn de huidige plannen veel minder belastend dan de eerdere versies waren. Nu Katwijk nog. De RLR loopt immers ook voor een groot gedeelte langs Valkenburg en Katwijk. Er wordt, met de laatste euro's die voor een mooie oplossing beschikbaar zijn, gesproken over verdieping, of geluidsbeperking of....

Er zijn verschillende opties mogelijk. Op een bepaald punt (bij het kruispunt Duinvallei -waar de Wassenaarseweg (N441) aansluit op de N206) houdt het provinciale project op en gaat de weg

over in de N206 die de Duin en Bollenstreek ontsluit.

Maar waar het project ophoudt, is het verkeer natuurlijk niet ineens verdwenen. De Katwijkers vrezen veel overlast en hoge kosten voor het oplossen daarvan. Vooral in de aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen is er uitgebreid aandacht geweest voor de problemen die de nieuwe weg gaat geven. Aangezien die problemen op Katwijks grondgebied ontstaan, dreigt de rekening ook bijna helemaal door Katwijk te moeten worden betaald. Dat lijkt redelijk, maar is het niet. Uit het provinciebudget schiet echter helaas niets meer over om bij te dragen aan aanvullende verbeteringen rond de N206.

Onze fractie heeft het voorstel gedaan om het budget te gebruiken dat gereserveerd is voor de Duinpolderweg. Deze nieuwe weg zou net als de N206 een ontsluitingsweg worden voor de Duin- en Bollenstreek. Voor de aanleg van de Duinpolderweg is in de streek echter vrijwel geen draagvlak. Het geld dat daarvoor is gereserveerd zou veel beter voor een goede inpassing van de N206 gebruikt kunnen worden. Het idee is nog niet afgewezen. Wie weet?

Willy de Zoete, Statenlid ChristenUnie

Kruispunt Duinvallei. Rechtsaf de N206 (provinciaal), linksaf de N206 (Gemeente Katwijk)

Fractieadviseurs stellen zich voor

Maarten Balk

De Statenfractie van ChristenUnie&SGP wordt ondersteund door verschillende fractieadviseurs. Zij zijn geen Statenlid, maar worden wel heel nauw betrokken bij de besluitvorming.

In de serie "Fractieadviseurs stellen zich voor" laten we hen aan het woord. Deze keer kreeg Maarten Balk de vragen voorgelegd.

Hij is sinds dit voorjaar fractieadviseur namens de ChristenUnie.

Maarten, wat doe je in het dagelijkse leven?

"Ik werk als Verkeerskundig Planoloog bij de gemeente Rotterdam. In de praktijk houd ik me daar vooral bezig met beleidsontwikkeling rondom openbaarvervoer, samenwerking met andere overheden en strategische kwesties. Ook het schrijven van bestuurlijke stukken hoort bij mijn takenpakket. Verder woon ik met mijn vrouw en zoon in het hartje van de Maasstad, op de Kop van Zuid."

Column

De pot op?

Ik heb eens gegoogled om te zien of er werkelijk zo'n brede steun is voor toiletten in de trein als insprekers ons wilden doen geloven.

Eén ding kwam duidelijk naar voren: de actievoerders vóór toiletten in de trein zijn erg actief. Met hun acties kregen ze steeds veel steun van omstanders. Begrijpelijk: wanneer een mindervalide medeburger je vertelt dat zij niet met de trein kan, omdat er in de trein geen toilet is, is je eerste reactie: "Dat moet toch makkelijk kunnen, zo'n trein is zó duur, voor weinig meer kan er vast ook wel een toilet in". Nu is weinig betrekkelijk, maar in grote lijnen klopt het wel.

Overigens is het krijgen van positieve steun gemakkelijk als je de juiste invalshoek kiest. Ik kreeg die ook toen ik zei dat treintoiletten meestal zó vies zijn dat zo'n stinkend ding in een kleine lightrail behoorlijk onaangenaam is. Nu is dat geen geldig argument, toiletten moeten gewoon goed schoongehouden worden. En daar zit 'm nou net de kneep.

Het schoonhouden van toiletten in de lightrail van Gouda naar Alphen –want over dat traject was de ophef ontstaan– is zó duur dat de dienstregeling aanmerkelijk versoerd moet worden wanneer de treinen van toiletten worden voorzien. En dat treft heel wat meer mensen dan het kleine aantal dat niet 20 minuten –de langste rit met deze trein– de plas op kan houden. Hoe akelig zoiets ook is.

Soms moet je een compromis sluiten. Wij stemden voor méér treinen op het traject, op voorwaarde dat er goed bereikbare toiletten op de stations komen. Schone. Dat kan!

Willy de Zoete, Statenlid ChristenUnie

Wat drijft je om je voor de fractie ChristenUnie&SGP in te zetten?

"Ik ben nu bijna zeven jaar lid van de ChristenUnie. Eén van de aspecten van de partij die me erg aanspreekt is de visie op duurzaamheid en milieu. Ik vind het belangrijk om me in te zetten voor een gezonde en houdbare leefomgeving voor de mensen die nu leven en voor de generaties die na ons komen. De bijbelse opdracht om de aarde op een verantwoorde manier te beheeren én in cultuur te brengen, mag daarin een leidraad zijn."

Wat wil je voor de Statenfractie betekenen?

"Als fractieadviseur Ruimte en Leefomgeving hoop ik vanuit de hiervóór genoemde waarden de fractieleden te ondersteunen bij het omgaan met ruimtelijke vraagstukken en bij het maken van de keuzes die daaruit voortvloeien. Het spannende van het bezig zijn in het fysieke domein is dat beslissingen vaak onuitwisbaar zijn. Een eenmaal aangelegde weg verdwijnt bijvoorbeeld slechts zelden. Dat scheidt een bijzondere verantwoordelijkheid."

Landgoed in beeld

Het is vaak het geval geweest: waar vroeger een boerenhoeve stond, verrees een landhuis, meestal met een grote tuin er omheen. Soms is het landhuis of kasteel goed bewaard gebleven en toegankelijk. Van veel landgoederen is alleen de tuin toegankelijk en een wandeling waard!

Een foto van Landgoed De Paauw aan de zuidkant van Wassenaar roept misschien wel herkenning op. Wie over de Rijksstraatweg (N44) van Den Haag naar Wassenaar rijdt, ziet het aan de linkerkant: een langgerekt wit landhuis. Samen met de omliggende tuin vormt het één van de ruim 220 landgoederen die de provincie Zuid-Holland telt.

De provincie Zuid-Holland heeft zo'n 80 landgoederen opgenomen in de Landgoederenzone, één van de zeven erfgoedlijnen in de provincie. In 2020 moet de Landgoederenzone in oude glorie zijn hersteld. Landhuizen, koetshuizen, oranje-rieën maar ook het groen er omheen wordt aantrekkelijker voor wandelingen, bezoeken, tentoonstellingen, conferenties of muziekkuitvoe-

ringen. Diverse projecten worden door de provincie mede gefinancierd.

Landgoed De Paauw dateert van de eerste helft van de 16e eeuw toen Mr. Cornelis Arentz van der Dussen "het Huys te Pau" liet bouwen. Hoe het toenmalige gebouw eruit zag is onbekend. In de daarop volgende eeuwen wisselde het vele malen van eigenaar. Mr. A.P. Twent van Raaphorst, eigenaar vanaf 1770, liet het huis omstreeks 1800 ingrijpend veranderen. Er lagen in die tijd ook grachten om het huis. Prins Frederik, eigenaar vanaf 1838, liet het opnieuw verbouwen en ook uitbreiden, alles in neoclassistische stijl. Die stijl is tot vandaag gebleven.

Bij het hoofgebouw horen nog heel veel andere kunstwerken: zoals een dienstwoning, bruggen, een pergola, een paar beelden, een toegangshek, een prieel met veranda, een grenspaal en

een tuinmuur. En niet te vergeten de grote tuin met waterpartij. Weliswaar was de tuin vroeger dichter begroeid, maar de oude structuur is nog goed zichtbaar. Door het open gedeelte tussen hoofgebouw en Rijksstraatweg is het vanaf die weg goed zichtbaar.

Het hoofgebouw van Landgoed De Paauw is sinds 1924 in gebruik als gemeentehuis van Wassenaar.

Aan de voorzijde staat een paardendrinkbak met twee leeuwen, beide uitgevoerd in marmer. Ooit een geschenk van de Russische Tsaar Alexander II aan Prins Frederik.

(Met dank gebruik gemaakt van het Monumentenregister op de website van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.)

Flip Mak, fractiemedewerker

Proefboerderij Zegveld behouden

De agrarische sector in Zuid-Holland is een sterke economische pijler. In Nederland is deze sector zelfs een van de belangrijkste exportsectoren die, ondanks de economische crisis, nog steeds flink groeit.

Belangrijk voor de landbouw is innovatie. Deze is noodzakelijk om de goede positie op de internationale markten te behouden en bij te dragen aan de toenemende, wereldwijde vraag naar voedsel. Ook om te voldoen aan de vraag naar verduurzaming en dierenwelzijn is innovatie nodig.

Foto met toestemming overgenomen van Veeteelt.nl

De ondernemers in de landbouw zijn daarom voortdurend bezig met het ontwikkelen van hun bedrijf. Daarvoor is onderzoek nodig, dat vooral wordt gedaan door Wageningen UR, maar ook door toeleveranciers van bijvoorbeeld veevoer en door afnemers, zoals zuivelondernemingen. Voor onderzoek zijn proeven nodig om de werking in de praktijk te testen. Dat kan op de ge-

wone boerderij, maar ook een proefboerderij kan daartoe een belangrijke bijdrage leveren. Dat is het bestaansrecht van de proefboerderij in Zegveld.

De eigenaar van de proefboerderij, Wageningen UR*), heeft nu het voornemen alle onderzoek te centraliseren in Friesland. De proefboerderij in Zegveld werd daarom op een geforceerde manier te koop gezet, zonder de andere partners, zoals het Veenweiden Innovatiecentrum en de provincie, voldoende gelegenheid te geven op dit feit in te spelen.

De fractie ChristenUnie&SGP is steeds doordrongen geweest van de noodzaak van voldoende ruimte voor de landbouwsector. Denk daarbij aan het manifest tijdens de laatste vergadering van Provinciale Staten (zie het artikel daarover elders in dit blad). De fractie was onaangenaam verrast toen de plannen van Universiteit Wageningen bekend werden. Daarom heeft zij de plannen om de proefboerderij in Zegveld te verkopen nog in diezelfde week in de Statencommissie Groen en Water aan de orde gesteld en op het belang van het voortbestaan van de proefboerderij gewezen. Inmiddels hebben gesprekken tussen provincie, Veenweiden Innovatiecentrum, LTO en Rabobank ertoe geleid dat de proefboerderij in stand blijft.

*) Wageningen UR is het samenwerkingsverband tussen Wageningen University en Stichting Dienst Landbouwkundig Onderzoek. Tot deze laatste behoren diverse onderzoeksinstituten.

Henk van Dieren, Statenlid SGP

Uitgave

ChristenUnie & SGP-Statenfractie en de provinciale verenigingen van de ChristenUnie en de SGP in Zuid-Holland.

Verschijnt 3 keer per jaar in een oplage van ruim 14500 exemplaren

Redactie

Rudy Ligtenberg, Flip Mak, Wim de Roos en Chris Schaapman

Contactadres fractie:

fractie@zuidholland.christenunie-sgp.nl

Informatie

ChristenUnie & SGP Zuid-Holland
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
Telefoon 070-4417051
www.zuidholland.christenunie-sgp.nl

Adreswijzigingen

Bij verhuizing of opzegging graag een bericht naar het partijbureau.

Vormgeving en productie

Drukkerij Holland bv, Alphen aan den Rijn

Fotoverantwoording

Flip Mak

april 2014